

Til
Kunnskapsdepartementet

Innspill fra Sentralt ungdomsråd i Oslo om Ny opplæringslov

Sentralt ungdomsråd i Oslo (SUR) takker for muligheten til å komme med innspill i saken om ny opplæringslov. Saken ble behandlet av rådet i deres møter 9. november og 7. desember 2021.

Om Sentralt ungdomsråd

SUR er et rådgivende organ for byrådet og bystyret i Oslo. Rådet skal følge opp de prioriterte sakene fra Ungdommens bystyremøte, og har som mål å representere og fungere som et talerør for alle barn og unge i Oslo, fremme unges interesser, samt arbeide for å skape engasjement for politikk og medbestemmelse blant byens barn og unge. Rådet er partipolitisk uavhengig.

Våre innspill

- Kapittel 13: Elevens beste
 - SUR støtter å lovfeste elevens beste-vurderinger i undervisningen
- Kapittel 14: Plikt til å være aktivt med i opplæringen, oppfølgingsplikt ved fravær og lekser
 - Til dette kapittelet vil vi spille inn at vi mener opplæringsloven bør ta til orde for å fjerne fraværgrensen. Slik den fungerer nå rammer den særlig elever som allerede sliter med enten helse eller motivasjon, og vi mener at de negative konsekvensene den har for elevene med svakest motivasjon ikke oppveier for eventuelle gode konsekvenser for opplæringen. I følge [sluttrapporten om ordningen](#) har ikke fraværgrensen hatt noen påvirkning på frafallet i videregående skole så langt.
 - Vi vil også komme med noen innspill til delen om å lovfeste at lekser ikke skal gå utover retten til fritid. Dette mener vi er et veldig godt og nødvendig initiativ. For å sikre at dette fungerer i praksis mener vi at det må etableres gode ordninger for at elevene kan gi beskjed hvis de har for mye skolearbeid utenfor skoledagen. Vi mener at ordningen må sikre at elevene også kan gi denne tilbakemelding til en annen enn den som gir eleven leksene.
- Kapittel 15: Samarbeid mellom skolen og foreldrene
 - Vi støtter departementets forslag om å videreføre skole-hjem-samarbeid, men i enkelte tilfeller, f.eks. der helse og trivsel setter en stopper for en elev deltakelse i skolen, mener vi at skolen

også bør ha en plikt til å hjelpe eleven med å finne støtte utenfor hjemmet, da man ikke vet hvordan eleven har det hjemme. Noen vokser opp i hjem med fysisk og/eller psykisk vold, som kan være vanskelig for skolen å plukke opp. Da kan det være en sammenheng mellom at en elev har mye fravær eller har utfordringer på skolen, og hvordan de har det hjemme. I enkelte tilfeller mener vi at det er bedre å hjelpe eleven med å komme i kontakt med skolehelsetjenesten eller psykisk helsetjeneste før de foresatte bringes på banen. Dette er også viktig for å ivareta elevens personvern og selvbestemmelsesrett.

- Kapittel 16: Elevenes medvirkning og skoledemokratiet
 - Vi mener det er helt nødvendig å lovfeste elevens rett til å ytre seg og bli hørt. En viktig forutsetning for dette er tydelige retningslinjer for hvordan elevdemokratiet skal ivaretas. Vi er bekymret for at for utydelige retningslinjer vil føre til at enkelte skoler velger bort essensielle prinsipper som en demokratisk valgordning til elevrådet. Flere av medlemmene i rådet mener at deres skole enkelt kunne nedprioritert dette dersom det var åpning for det.
 - Vi mener også at elevrådet og elevene må gis flere muligheter til å bestemme selv. Mange skoler har elevråd bare for å ha det, men får ikke noe gjennomslag. Skolen må sørge for at elevrådet involveres i alle saker de er interesserte i å medvirke i, og at dette skjer på et så tidlig tidspunkt at elevrådets innspill har en reell sjanse til å påvirke sakens utfall.
 - Elevrådsarbeidet er avhengig av god oppfølging fra skolen, og vi mener at opplæringsloven må inneholde krav om en fast voksenperson som følger opp elevrådet.
 - Vi mener at et viktig verktøy for reell elevmedvirkning i skolehverdagen er elevenes mulighet til å gi tilbakemeldinger til sine lærere. Det bør utredes muligheter til at elever kan gi anonyme, konstruktive tilbakemeldinger til sine lærere.
- Kapittel 18: Organiseringen av opplæringen
 - Vi har noen innspill angående gruppeinndeling etter nivå. Vi forstår det slik at departementet ønsker at dette skal være mulig så lenge det ikke går negativt utover enkeltelevers utbytte, men dette mener vi er en umulighet. Så lenge noen elever settes i toppnivå forutsetter det også at noen havner på bunnen. Samtidig forstår vi at det er nødvendig og nyttig å tilpasse undervisningen til den enkelte i noen tilfeller, og mener da at opplæringsloven må sørge for at reell elevmedvirkning er en forutsetning for at en skole kan innføre nivåinndeling på en skole. Vi mener at elevene må få være med og bestemme hvorvidt man skal nivådele undervisningen, og at de må få bidra med sin definisjon av godt læringsutbytte.
 - Vår opplevelse er at noen skoler automatisk deler elever inn i klasser og norskkgrupper etter hvem som har utenlandskklingende etternavn, noe som er svært problematisk. Vi mener at opplæringsloven må sikre at hver enkelt elev vurderes og får mulighet til å medvirke i

- hvilken undervisning de skal motta.
- Vi støtter formuleringen om at det ikke skal være mulig å dele inn grupper etter etnisitet.
 - Flere medlemmer av rådet har erfaring med at elever nivåinndeles, men har undervisning i samme klasserom. Dette kan være utfordrende og forstyrrende.
 - Vi mener at i tilfeller der en klasse nivåinndeles, må læreren følge gruppen som har mest behov for oppfølging og dårligst utbytte av undervisningen.
 - Kapittel 21: Tilpasset eller universell opplæring
 - Vi mener forslaget er bra, og støtter at elever som har behov for mer oppfølging tilbys dette i flere former og plattformer, f.eks. gjennom digital undervisning. Vi mener at opplæringsloven må si noe om at slik universell opplæring må komme med ekstra ressurser til bemanning, slik at det ikke går ut over resten av klassen
 - Vi mener at elevmedvirkning er viktig også her: Den enkelte elev bør få si noe om hvordan de ønsker at opplæringen fungerer, og om de f.eks. ønsker å følges ekstra opp i skoletiden eller etter skoletid.
 - Kapittel 22: Individuell tilrettelegging av opplæringen
 - Vi støtter utvalget og departementets vurdering av betegnelsen *spesialundervisning*, og mener at *individuell tilrettelagt undervisning* er et bedre navn som oppleves mindre stigmatiserende og belastende.
 - Kapittel 30: Elevenes skolemiljø
 - Vi har mange ideer om hva som kan sikre norske elever godt skolemiljø. Vår opplevelse er at god og trygg kontakt mellom ansatte og elever skaper godt skolemiljø, og mener at tiltakene må understøtte dette. Lærere og ansatte må møte elevene på de unges premisser, bruke de unges språk og ha sentrale kontaktpersoner godt tilgjengelig både fysisk og digitalt. Rådgiverne på skolene bør også være tilgjengelige på sosiale medier eller andre digitale plattformer.
 - Vi mener også at det må sørges for at alle elever har flere voksenpersoner å henvende seg til, og vil foreslå at hver elev tilbys minst to kontaktpersoner.
 - Skolehelsetjenesten er et viktig verktøy i arbeidet for bedre skolemiljø, og vi mener at det må innføres en nasjonal bemanningsnorm for helsesykepleiere som sikrer at hver elev har en reell mulighet til å benytte seg av tilbudet uten for lange ventetider og stengte dører.
 - Vi vil også påpeke en utfordring som vi synes det er vanskelig å foreslå en løsning på - mange elever opplever hyppig utskiftning av lærere og annet personell på skolene, som betyr at de må bli kjent med nye voksne ofte, og ikke får bygget opp samme tillitsforhold som de har behov for.
 - Kapittel 31: Avverging av skade og bruk av fysiske inngrep mot elevene

- SUR mener det må være tydelige regler, men har ikke forslag til hvordan disse kan utformes. Vi støtter en videre utredning av hvordan dette kan fungere i praksis.
- Kapittel 33: Opplæring om kristendom, religion, livssyn og etikk og fritak fra aktiviteter i opplæringen
 - Vi mener at K-en i KRLE må fjernes. Vi ønsker ikke at det skal fokuseres ekstra på kristendom, fordi dette oppleves ekskluderende for elever med annen religiøs eller kulturell bakgrunn.
- Kapittel 38: Skolefritidsordningen, leksehjelp, skolebibliotek og kulturskole
 - SUR støtter utvalget og departementets forslag om en lovfestet plikt til å tilby skolefritidsordning. Vi mener dette burde vært en individuell rett, slik at alle har mulighet til å delta, uavhengig av familiens økonomi.
- Kapittel 39: Rådgivning
 - SUVi mener at rådgivningstjenesten er en veldig viktig ressurs for elevene, både i skolehverdagen og i planleggingen av egen fremtid. Vi mener at opplæringsloven må lovfeste elevenes rett til rådgivertjenester, og at denne må presisere hvor mange elever hver rådgiver kan ha ansvaret for oppfølgingen av.
- Kapittel 40: Rett til videregående opplæring
 - Vi støtter departementets forslag om utvidet rett til videregående opplæring.
- Kapittel 48: Personalet i skolen
 - Vi synes det er synd at departementet ikke går inn for å lovfeste elevenes rett til skolehelsetjeneste i opplæringsloven. Vi mener at skolehelsetjenesten er en forutsetning for at elevene har en trygg skolehverdag og et godt skolemiljø, og mener at det må lovfestes en bemanningsnorm som sikrer elevene en skolehelsetjeneste etter deres behov.

Vi håper innspillene våre er nyttige i arbeidet videre med saken. Ta gjerne kontakt hvis dere har oppfølgingsspørsmål!

Beste hilsener fra

Sentralt ungdomsråd i Oslo